

เรื่อง ฟันเทียมทั้งปากคร่อมรากฟันเทียม (Implant Retained Overdenture)

ผู้เขียนบทความ ทพ.สันติสุข สมบูรณ์

ภาวะไร้ฟัน มักเป็นปัญหาที่พบในผู้สูงอายุที่ได้รับการถอนฟันบางซี่หรือทุกซี่ในช่องปาก โดยผลกระทบที่ตามมาหลังจากการสูญเสียฟันมีหลายอย่าง ได้แก่

1. เรื่องการรับประทานอาหาร ทำให้ไม่สามารถรับประทานอาหารได้เหมือนเดิมหรือเคี้ยวอาหารได้ยากลำบาก บางรายใช้ฟันที่เหลืออยู่เคี้ยวอาหารให้อ่อนลงและใช้เหงือกบดอาหารต่อ บางรายอาจจะรับประทานอาหารบางประเภทไม่ได้ โดยเฉพาะอาหารที่มีลักษณะเหนียว แข็ง เช่น เนื้อสัตว์ ผักและผลไม้ เป็นต้น ทำให้ได้รับสารอาหารที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ เกิดภาวะขาดสารอาหารในที่สุด และเป็นสาเหตุทำให้ผู้สูงอายุน้ำหนักลดลงได้
2. เรื่องของการพูดออกเสียง ทำให้ออกเสียงได้ไม่ชัดเจนหรือออกเสียงลำบาก พูดบางคำได้ไม่ชัดเจน เช่น เสียงที่ขึ้นต้นด้วย ส เสือ หรือ ฟ ฟัน เป็นผลให้สื่อสารไม่เข้าใจและเกิดความเข้าใจผิดได้
3. สุดท้ายคือเรื่องของความสวยงาม การไม่มีฟันจะทำให้ความอูมูนของริมฝีปากหายไป ร่องข้างแก้มลึกและรอยเหี่ยวย่นบริเวณใบหน้าจะชัดเจนขึ้น ทำให้ใบหน้าดูแก่ลงอย่างเห็นได้ชัด มีผลกระทบด้านลบต่อการเข้าสังคมและการทำกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วย

ผู้ป่วยบางรายอาจจะเคยทดแทนฟันที่สูญเสียไปโดยใช้ฟันเทียมทั้งชนิดถอดได้ หรือฟันเทียมชนิดติดแน่นกันมาบ้างแล้ว หรือบางรายอาจจะยังไม่เคยใส่ฟันเทียมมาก่อน ปัจจุบันได้มีการนำรากฟันเทียมมาช่วยในการทดแทนฟันที่สูญเสียไป ไม่ว่าจะเป็นในกรณีที่มีฟันสูญเสียไปเพียง 1 หรือ 2 ซี่ หรือการทดแทนฟันหลายซี่ หรือการทดแทนฟันที่สูญเสียไปทั้งปาก รากฟันเทียมสามารถช่วยทดแทนฟันได้ทั้งแบบติดแน่น และแบบถอดได้ ในบทความนี้จะขอแนะนำให้อ่านได้รู้จักกับ “**ฟันเทียมทั้งปากคร่อมรากฟันเทียม**”

ฟันเทียมทั้งปากคร่อมรากฟันเทียม คือ การทดแทนฟันที่สูญเสียไปทั้งปาก โดยฟันเทียมทั้งปากที่ใช้รากฟันเทียม (Implant) เพื่อช่วยเพิ่มความเสถียรและการยึดอยู่ ทันตแพทย์จะทำการฝังรากเทียมจำนวน 2 - 4 ตำแหน่งต่อขากรรไกร ดังภาพด้านบนจะเป็นตัวอย่างของฟันเทียมทั้งปากที่มีการฝังรากเทียมในขากรรไกรบน 4 ตำแหน่ง และขากรรไกรล่าง 2 ตำแหน่ง เพื่อช่วยให้เสถียรภาพและการยึดอยู่ ทำให้ผู้ป่วยสามารถเคี้ยวได้อย่างมั่นใจ ได้ความรู้สึกลบยา มีความแน่นกระชับมากยิ่งขึ้น โดยจะเป็นแบบถอดได้คือ ผู้ป่วยยังสามารถถอดเข้า-ออกได้ด้วยตนเองเหมือนฟันเทียมทั้งปากแบบดั้งเดิม สำหรับฟันเทียมทั้งปากแบบดั้งเดิมถูกนำมาใช้ทดแทนฟันที่สูญเสียไปนานกว่าศตวรรษแล้ว แต่ส่วนใหญ่มักประสบปัญหาในการบดเคี้ยวอาหาร เนื่องจากการขาดเสถียรภาพและการยึดอยู่ที่ดีพอ ทำให้ผู้ป่วยรำคาญ เจ็บขณะเคี้ยว ไม่อยากใส่ฟันเทียม หรือบางรายอาจจะมีการใช้การยึดฟันเทียมในท้องตลาดมาช่วยซึ่งจะมีความเหนียว ทำความสะอาดได้ยากและส่งผลกระทบต่อเนื้อเยื่อที่รองรับอีกด้วย ปัจจุบันพบว่าการใช้ฟันเทียมทั้งปากร่วมกับการฝังรากฟันเทียมมีความเสถียรและการยึดอยู่ของฟันเทียมดีกว่าการใช้ฟันเทียมทั้งปากแบบดั้งเดิม

ข้อดีของฟันเทียมทั้งปากคร่อมรากฟันเทียม

1. ช่วยเพิ่มความเสถียรและการยึดอยู่ของฟันเทียมทั้งปาก ขจัดปัญหาฟันเทียมขยับระหว่างพูดคุยหรือรับประทานอาหารเพิ่มความมั่นใจ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. ช่วยให้อัตราการละลายตัวของกระดูกบริเวณที่ฝังรากฟันเทียมช้าลง เนื่องจากกระดูกจะมียึดติดและมีความเข้ากันได้กับรากฟันเทียม
3. ใช้จำนวนรากฟันเทียมน้อยกว่าการรักษาแบบติดแน่น โดยแบบติดแน่น ทันตแพทย์จะทำการฝังรากเทียมจำนวน 4, 6 หรือ 8 ตัวต่อ 1 ขากรรไกร
4. สามารถใช้ฟันเทียมทั้งปากชิ้นเดิมที่อยู่ในสภาพดี แต่มีปัญหาเรื่องหลวม หรือหลุดง่าย มาทำการวางแผนฝังรากเทียมและปรับแต่งฟันเทียมชิ้นเดิมได้เลย โดยไม่ต้องทำฟันเทียมชุดใหม่
5. สามารถซ่อมแซมหลักยึดรากฟันเทียม และฟันเทียมทั้งปากได้ง่าย
6. ค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการรักษาแบบติดแน่น

ข้อด้อยฟันเทียมทั้งปากคร่อมรากฟันเทียม

1. การผ่าตัดฝังรากฟันเทียม อาจจะไม่เหมาะกับผู้ป่วยที่กลัวการผ่าตัด หรือผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวบางอย่าง เช่น โรคเบาหวานที่ไม่สามารถควบคุมได้ ผู้ป่วยที่เป็นโรคกระดูกพรุนที่ต้องได้รับการฉายรังสีบริเวณใบหน้า และขากรรไกร ผู้ป่วยที่เป็นลูคีเมีย ผู้ป่วยไฮเปอร์โทรฟีคัลควรได้รับการรักษาเพิ่มเติมก่อนทำการฝังรากเทียม สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับยากดภูมิคุ้มกัน หรือสูบบุหรี่จัดจะมีผลต่อความสำเร็จในการรักษา
2. ฟันเทียมชนิดนี้จำเป็นต้องถอดเข้า – ออก เพื่อทำความสะอาด และถอดขณะนอนตอนกลางคืน อาจจะไม่เหมาะกับผู้ป่วยที่ต้องการทำแบบติดแน่น ไม่ต้องการถอดเข้า-ออก หรือผู้ป่วยที่กล้ามเนื้ออ่อนแรงไม่สามารถถอดฟันเทียมได้ เนื่องจากฟันเทียมจะค่อนข้างแน่นและถอดออกได้ยาก
3. ราคาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับฟันเทียมแบบดั้งเดิม โดยจะมีค่าใช้จ่ายจากการฝังรากฟันเทียมที่เพิ่มเข้ามา

4. ต้องมีการตรวจ บำรุงรักษา รากฟันเทียมและหลักยึด เป็นระยะ ๆ ทุก 6 เดือน เพื่อแก้ไขหรือเปลี่ยน ส่วนประกอบของหลักยึด และตรวจสอบความแนบของฐานฟันเทียมทั้งปาก หากพบว่าไม่แนบกับเนื้อเยื่อ จะต้องแก้ไขโดยการเสริมฐานฟันเทียม

อายุการใช้งาน และการดูแลรักษาฟันเทียมทั้งปากคร่อมรากฟันเทียม

อายุการใช้งานจะอยู่ที่การดูแลรักษาและการใช้งานของผู้ป่วย ซึ่งฟันเทียมจะมีโอกาสสึกได้เร็วกว่าปกติ ถ้าเคี้ยวอาหารแข็งเป็นประจำ สำหรับรากฟันเทียมแม้จะไม่ผุแต่มีโอกาสเกิดโรคเหงือกอักเสบได้หากดูแลได้ไม่ดี การดูแลรักษารากฟันเทียมจะเหมือนการดูแลรักษาฟันธรรมชาติ คือ การแปรงทำความสะอาดหลักยึดรากฟันเทียม และต้องมาเปลี่ยนยางที่ใช้ยึดกับหลักยึดรากฟันเทียมทุก 6 เดือน หากทำทุกอย่างได้ดีรากฟันเทียมก็จะอยู่ได้ไปตลอด โดยทั่วไปฟันเทียมทั้งปากจะมีอายุการใช้งานประมาณ 5 ปี การดูแลรักษารากฟันเทียมทั้งปากคร่อมรากฟันเทียมจะเหมือนกับการดูแลรักษาฟันเทียมทั้งปากแบบดั้งเดิม

ผู้ป่วยที่จะเข้ารับการรักษาด้วยฟันเทียมทั้งปากคร่อมรากฟันเทียม จำเป็นจะต้องได้รับการตรวจ และ ประเมินโดยละเอียดจากทันตแพทย์เฉพาะทาง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาตามมาภายหลังเพราะอาจแก้ไขได้ยากมาก อีกทั้งทันตแพทย์จำเป็นต้องมีความรู้และความชำนาญ เกี่ยวกับรากฟันเทียมและฟันเทียมทั้งปาก ต้องมีความเข้าใจขั้นตอนทางทันตกรรมประดิษฐ์เป็นอย่างดี ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัว หรือรับประทานยาอยู่ควร แจ้งให้ทันตแพทย์ทราบ